

Obsah

Predhovor	7
1 SOCIÁLNA PERCEPCIA, INTERAKCIA A KOMUNIKÁCIA (<i>E. Morovicsová</i>)	9
1.1 Vymedzenie pojmov	9
1.2 Význam, funkcie a motivácia sociálnej komunikácie	11
1.3 Typy sociálnej komunikácie	13
1.4 Formy sociálnej komunikácie	14
2 KOMUNIKAČNÝ PROCES (<i>E. Morovicsová</i>)	16
2.1 Vymedzenie komunikačného procesu	16
2.2 Zložky komunikačného procesu	16
2.3 Faktory podmieňujúce komunikačný proces	18
2.4 Šumy v komunikácii	20
3 VERBÁLNA KOMUNIKÁCIA (<i>E. Morovicsová</i>)	21
3.1 Charakteristika verbálnej komunikácie	21
3.2 Význam a funkcie reči v komunikácii	22
3.3 Rozbor verbálnej komunikácie	22
3.4 Faktory podmieňujúce rečový prejav	24
3.5 Slovné prejavy	25
3.6 Kritériá účinnej komunikácie	26
4 NEVERBÁLNA KOMUNIKÁCIA (<i>E. Morovicsová</i>)	28
4.1 Mimika	28
4.2 Vizika	32
4.3 Gestika	37
4.4 Haptika	46
4.5 Proxemika	51
4.6 Posturika	56
4.7 Kinezika	63
4.8 Vzhľad a úprava zovňajšku	63
5 EMPATIA (<i>E. Morovicsová</i>)	65
5.1 Charakteristika empatie	65
5.2 Zložky empatie	66
5.3 Faktory ovplyvňujúce vývin empatie	66
5.4 Vplyvy rozvíjajúce empatiu	67
5.5 Činitele znižujúce empatiu	68
5.6 Odporúčania k rozvíjaniu empatie	69
6 ASERTIVITA (<i>E. Morovicsová</i>)	70
6.1 Charakteristika asertivity	70
6.2 Rozbor jednotlivých druhov správania	73

6.3	Asertívne techniky	73
6.4	Asertívne práva	74
7	EVALVÁCIA A DEVALVÁCIA V KOMUNIKÁCI (E. Morovicsová)	78
7.1	Evalvácia v komunikácii	78
7.1.1	Charakteristika evalvácie v komunikácii	78
7.1.2	Rozbor evalvačných prejavov	79
7.1.3	Príklady evalvácie	81
7.2	Devalvácia v komunikácii	82
7.2.1	Charakteristika devalvácie	82
7.2.2	Rozbor devalvačných prejavov	82
7.2.3	Príklady devalvácie	84
8	KOMUNIKÁCIA V MEDICÍNE (E. Morovicsová, K. Vajdičková)	86
8.1	Význam komunikácie v medicíne	86
8.2	Vzťah lekár/zdravotnícky pracovník – pacient	87
8.3	Vzťah lekár – rodina	94
8.4	Interpersonálne vzťahy	95
8.5	Lekár/zdravotník v roli pacienta	96
8.6	Vzťah pacient – pacient	98
8.7	Bálintovské supervízne skupiny	98
9	KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI A ICH UPLATNENIE V PRÁCI ZDRAVOTNÍKA (E. Morovicsová)	100
9.1	Charakteristika komunikačných zručností	100
9.2	Členenie komunikačných zručností	101
9.3	Komunikačné zručnosti používané v klinickej praxi	101
10	ROZHOVOR LEKÁR – PACIENT (E. Morovicsová, M. Králová)	104
10.1	Charakteristika rozhovoru	104
10.2	Druhy rozhovorov	104
10.3	Typy otázok a odpovedí	107
10.3.1	Typy otázok	107
10.3.2	Typy odpovedí	107
10.4	Priebeh rozhovoru	107
11	KOMUNIKÁCIA S PACIENTOM V AMBULANTNEJ A ÚSTAVNEJ STAROSTLIVOSTI (E. Morovicsová)	112
11.1	Požiadavky kladené na komunikáciu lekára	112
11.2	Komunikácia s pacientom v ambulantnej starostlivosti	114
11.2.1	Komunikácia s pacientom v preventívnej starostlivosti	115
11.2.2	Komunikácia s pacientom s akútnym ochorením	115
11.2.3	Komunikácia s pacientom s chronickým ochorením	116
11.3	Komunikácia s pacientom v ústavnej starostlivosti	118
12	KOMUNIKÁCIA S DETSKÝM PACIENTOM (I. Obuch)	121
12.1	Špecifiká vývinových období	121
12.2	Spôsoby komunikácie s detským pacientom	124
12.3	Špecifiká komunikácie s detským pacientom v jednotlivých vývinových obdobiach	127

13 KOMUNIKÁCIA S GERIATRICKÝM PACIENTOM (K. Vajdičková)	130
13.1 Gerontológia a geriatria	130
13.2 Problémy starnutia	131
13.3 Zásady komunikácie s geriatrickým pacientom	133
14 KOMUNIKÁCIA S ŤAŽKO CHORÝM A UMIERAJÚCIM PACIENTOM (E. Morovicsová)	136
14.1 Vedomie a hrozba smrti	136
14.2 Vitálne ohrození pacienti a špecifiká komunikácie	137
14.3 Správanie umierajúcich	139
14.4 Fázy umierania a špecifiká komunikácie	140
14.5 Zásady komunikácie s ťažko chorým a umierajúcim	142
15 KOMUNIKÁCIA S CHIRURGICKÝM PACIENTOM (E. Morovicsová)	146
15.1 Vplyv chirurgickej liečby na psychiku chorého	146
15.2 Podstata a význam komunikácie v perioperačnom období	148
15.3 Špecifiká komunikácie pri plánovaných výkonoch	149
15.4 Špecifiká komunikácie pri urgentných stavoch	152
16 KOMUNIKÁCIA S PACIENTOM S PSYCHICKOU PORUCHOU (V. Kořínková)	154
16.1 Vplyv psychickej poruchy na komunikáciu	154
16.2 Všeobecné zásady komunikácie s pacientom s psychickou poruchou	155
16.3 Komunikácia s pacientom s vybranými psychickými poruchami	156
16.3.1 Komunikácia s pacientom s demenciou a s kvalitatívnou poruchou vedomia	156
16.3.2 Komunikácia s pacientom s psychotickou poruchou	158
16.3.3 Komunikácia s pacientom s afektívnou poruchou	161
16.3.4 Komunikácia s pacientom s úzkostnou poruchou	163
16.3.5 Komunikácia s agresívnym pacientom	164
17 KOMUNIKÁCIA S PACIENTOM S TELESNÝM, ZMYSLOVÝM ALEBO MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM (E. Morovicsová)	167
17.1 Prístup spoločnosti k ľuďom s telesným, zmyslovým alebo mentálnym postihnutím	167
17.2 Komunikácia s pacientom s telesným postihnutím	168
17.3 Komunikácia s pacientom so zmyslovým postihnutím	171
17.3.1 Komunikácia s pacientom so zrakovým postihnutím	171
17.3.2 Komunikácia s pacientom so sluchovým postihnutím	175
17.4 Komunikácia s pacientom s mentálnym postihnutím	179
17.5 Komunikácia s deťmi s poruchou reči a afáziou	182
18 KOMUNIKÁCIA S PACIENTOM PROSTREDNÍCTVOM INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ (L. Izáková)	185
18.1 Podstata a význam komunikácie prostredníctvom informačných technológií	186
18.1.1 Elektronické zdravotníctvo, e-Health	186
18.1.2 Internetový pacient, e-pacient	186
18.2 Vybrané spôsoby komunikácie prostredníctvom komunikačných technológií	187
18.3 Etické aspekty komunikácie prostredníctvom informačných technológií	189
18.4 Dôvody pre komunikáciu v medicíne pomocou informačných technológií	190

18.5	Zásady komunikácie s pacientom prostredníctvom informačných technológií ...	191
18.6	Špecifiká komunikácie s pacientom prostredníctvom informačných technológií ...	192
19	SYNDRÓM VYHORENIA AKO PREKÁŽKA EFEKTÍVNEJ KOMUNIKÁCIE (D. Krajčovičová, E. Morovicsová)	193
19.1	Charakteristika syndrómu vyhorenia	194
19.2	Výskyt syndrómu vyhorenia	195
19.3	Druhy syndrómu vyhorenia a jeho priebeh	196
19.4	Príčiny syndrómu vyhorenia	197
19.5	Príznaky syndrómu vyhorenia	198
19.6	Liečba syndrómu vyhorenia	198
19.7	Prevencia syndrómu vyhorenia	199
	Zoznam použitej literatúry	201
	Vecný register	205